

متن پرسش

سلام علیکم: بعضی کتب شما را خوانده ام و اینجا سوالاتی پرسیده ام از محضرتان، اولاً طلب حلالیت می‌کنم اگر چیزی بین ما هست، و مطلب دوم مطلبی از استاد حکیمی نقل شده که می‌خواهم نظرتان را بدانم: «ملاصدرا هم از کتاب اسفار اربعه استغفار کرد» علامه محمدرضا حکیمی در گفت‌گو با سالنامه شرق: «ارزش دین به دو چیز است؛ تربیت و معرفت که جامع آن حکمت است و حکمت از طریق غیر وحی محال است. آنها که فلسفه را به حکمت برگرداندند آگاهانه یا ناخودآگاه خیانت کردند. حکمت علم استوار است و خاص قرآن. خود ملاصدرا اواخر عمر کتاب کوچکی دارد به نام «الحکمه العرشیه» که آن را پس از اسفار نوشته است. او در آن از اسفار نام برده و از این اثر فوق‌العاده و ستودنی خویش استغفار می‌کند و می‌گوید: خدایا در کتاب مطالبی است که به دین و سنت پیامبر ضرر می‌رساند. جمله او خبریه است نه شرطیه. نمی‌گوید اگر در کتاب مشکلی بود من استغفار می‌کنم، می‌گوید چنین چیزی هست و استغفار می‌کنم.»

متن پاسخ

باسمه تعالی: سلام علیکم: حتماً مستحضرید که آقای حکیمی متعلق به جریان تفکیک هستند و این جریان، همه تلاش‌شان آن است که طوری در جملات فیلسوفان بگردند و ثابت کنند آن‌ها مستبصر شده‌اند. یک زمانی در جملات علامه طباطبایی نشانه‌هایی را مطرح می‌کردند و حالا بحث ملاصدرا را. حضرت امام خمینی یک‌بار فرمودند از نمازهایی که خوانده‌ام، استغفار می‌کنم. آیا این بدین معنا است که عظمت جلال خدا را بالاتر از نمازی که خواندند می‌دانند؟ و یا به این معنا است که مستبصر شده‌اند و از این به بعد نماز نمی‌خوانند؟ جناب ملاصدرا تا آخر بر مبنای حکمت متعالیه و اصالت وجود که عین توحید است، پای‌بند می‌باشند. مگر می‌شود کسی حقایقی را که با عقل به دست آورده، زیر پا بگذارد؟! تأسف بنده از آن جهت است که چطور جریان تفکیک متوجهی تاریخی که در آن قرار داریم نیستند و نمی‌دانند امروز اگر پشتوانه‌ی عقلی برای آموزه‌های دینی نداشته باشیم عملاً ما را متهم به انسان‌های خرافی و احساساتی و وهم‌زده می‌کند. موفق باشید